

N:o 154.

Af Herr Jan Andersson: Om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, angående vidtagande af de ytterligare åtgärder, som må vara erforderliga för framläggande af fullständigt förslag till vattenrättens ändamålsenliga ordnande.

Bland ämnen, hvori det trängande behovet af lagstiftningens snara mellankomst låtit sig förnimmas, intager den så kallade vattenrätten ett framstående rum. Otillräckligheten af de i detta ämne meddelade stadgandena, hvilka dessutom äro osammanhängande och sins emellan stridiga, torde för denna ärade Kammare vara tillräckligt bekant, likasom det förhållande, att de menliga följderna af det nuvarande tillståndet af laglöshet i många hänseenden och villrådighet om lagens rätta mening i andra fall främst träffar jordbrukaren och utgör ett af de väsendtligaste hindren på många orter för jordbruksnäringens vidare utveckling. Lika bekant torde det ock vara, att Rikets Ständer, som varmt behjertade berörda behofs afhjelpande, uti underdånig skrifvelse redan af den 14 Mars 1863 hos Kongl. Maj:t anhöllo om utarbetande genom sakkunnige män af förslag till en ny lag, såväl för afledande som tilledande af vatten, och hvaruti bestämdes jord- och strandegarnes rättigheter och skyldigheter i förhållande såväl till hvarandra som till innehafvare af vattenverk eller annan egendom, hvars rätt, af en eller annan anledning, kunde deraf vara beroende. Denna underdåniga anhållan hade till följd tillsättande af en komité, som för länge sedan afgifvit sitt förslag i ämnet. Vid granskning deraf i Högsta Domstolen hade emellertid förekommit så viktiga anmärkningar, att dessa föranledde tillsättandet af en ny komité för omarbetande af förslaget i många viktiga delar. Denna omarbetning har ock blifvit verkställd, men det nya förslaget rönt vid granskning

i Högsta Domstolen icke gynsammare öde än dess föregångare, snarare sämre. Högsta Domstolen lärar nemligen haft flera och viktigare anmärkningar att framställa emot det sednare än emot det förra förslaget, och i anseende till dessa anmärkningars beskaffenhet lärer Kongl. Maj:t icke ämnat att till Riksdagen aflåta någon framställning i ämnet. Så står nu frågan efter 9 års tålmodig väntan af de många, om en snar hjälp i deras bekymmer suckande jordbrukarne. Den i viss mån förspillda kostnaden af de 2:ne komitéernas arbeten, som dock icke borde blifva alldeles fruktlösa, är en småsak i jemförelse med de årliga förluster, hvilka af det närvarande tillståndet tillskyndas jordbruket, och kunna med rätta betraktas såsom en nationalförlust. För de många inom representationen, hvilka, lika med mig, hofsamt, men likväl med fasthet, yrka på lagreformer, der sådana, såsom här är fallet, af verkligt behof påkallas, kännes det nedslående att efter så lång tids väntan finna frågan i ett läge, hvarur den, enligt vanlig praxis vid riksdagarne, knappast kan hjälpas. Man har nemligen, så snart en fråga blifvit öfverlemnad till en komité, plägat betrakta denna fråga såsom fastläst, till dess att resultatet af komiténs verksamhet blifvit Riksdagen af Kongl. Maj:t meddeladt. Och, enligt hvad uti Justitie-ombudsmannens berättelse upplyses, beror denna fråga fortfarande på »Kongl. Maj:ts vidare beslut.»

När detta »vidare beslut» kommer att meddelas, är mig fullkomligt obekant, likasom innehålllet af samma beslut. Kunde det, med ledning af den i nämnda embetsberättelse upptagna förteckning å oafgjorda dylika ärenden af vida äldre datum, tillåtas mig någon gissning, så torde ännu några år åtgå, innan Riksdagen erhåller officiel kännedom derom, att komiterades förslag, i anseende till de deremot framställda anmärkningarne, icke kunnat till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda. Och först efter ett sådant tillkännagifvande skulle, enligt gammal praxis, enskild motionär våga göra något försök för att återkalla frågan till lif.

Det är visserligen en emot min natur i öfrigt stridande djerfhet, då jag nu vågar taga ett steg för att söka bryta denna gamla praxis och redan nu söka ur dvalan väcka en fråga, som har nog inneboende lifskraft för att icke kunna dö. Behöfves för detta tilltag någon ursäkt, så må jag i sådant hänseende åberopa, att, om ingenting göres för att i tid afhjelpa folkets rättmätiga kraf på lagstiftningens fortskridande i jemnbredd med sin tid, så börjar folket, som i sin enfald icke kan begripa, hvad en fråga kan vinnå på att efter konstens regler oupphörligen undanskjutas, att fatta en liflig öfvertygelse derom, att regeringen eller representationen, eller ock beggedera, antingen icke *vilja* eller icke *kunna* afhjelpa folkets billiga fordringar. Vinner en sådan öfvertygelse

fast fot, så undergräfvades förtroendet för båda, och ingen kan så noga beräkna följderna deraf. Då dertill kommer den stora förlust, som tillskyndas icke blott en del af mina kommittenter, utan landet i sin helhet genom frågans ytterligare uppskjutande, hvaraf icke någon kan hemta fördel, vågar jag, som saknar både tid och förmåga att utarbета ett författningsförslag i detta grannliga ämne, till uppskofvets förkortande till det minsta möjliga, vördsamt föreslå:

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t så skyndsamt som sådant kan ega rum, behagade låta vidtaga alla de ytterligare åtgärder, hvilka må vara erforderliga för att till Riksdagens pröfning framlägga fullständigt förslag till vattenrättens ändamålsenliga ordnande.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1872.

Jan Andersson,
från Stora Kopparbergs län.

N:o 155.

*Af Herr Jöns Pehrsson: Om grundskatternas upphäfvande och
äläggande af en deremot ungefärligen svarande förhöj-
ning i fastighets- och inkomstbevillningen.*

Frågan om grundskatternas afskaffande på ett eller annat sätt är så länge afhandlad, att man tyckes märka att frågan blifvit så ventilerad, att ganska få bestrida befogenheten af dessa gamla orättvisa skatters afskaffande. Nästan otaliga äro de förslag, som derom framstälts; äfven